

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΤΕΤΑΡΤΗ 12 ΙΟΥΝΙΟΥ 2013 - ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:

ΙΣΤΟΡΙΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

- α. Εθνικόν Κομιτάτον
- β. Ροπαλοφόροι
- γ. Φροντιστήριο της Τραπεζούντας

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος** δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

- α. Με το Σύνταγμα του 1844 προβλεπόταν η ύπαρξη Βουλής και Γερουσίας.
- β. Ο Πρίγκιπας Γεώργιος με αυστηρή προειδοποίηση έδινε στους επαναστάτες του Θέρισου προθεσμία 36 ωρών, για να καταθέσουν τα όπλα.
- γ. Το 1920 η Ελλάδα είχε 20% μη Έλληνες ορθόδοξους, ενώ το 1928 μόλις 6%.
- δ. Στις 10 Μαρτίου 1921 ο Μητροπολίτης Τραπεζούντας Χρυσανθος πρότεινε στον Υπουργό Εξωτερικών Μπαλτατζή συνεργασία με τους Κούρδους και τους Αρμένιους εναντίον του κινήματος του Κεμάλ.
- ε. Η ΕΑΠ λειτούργησε μέχρι το τέλος του 1928.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β1

Να αναφερθείτε στο έργο της κυβέρνησης της Κρητικής Πολιτείας, κατά τα δύο πρώτα χρόνια της λειτουργίας της.

Μονάδες 12

ΘΕΜΑ Β2

Να αναφερθείτε στην εκλογική αναμέτρηση του Αυγούστου του 1910 στην Ελλάδα και συγκεκριμένα στις πολιτικές δυνάμεις που αναμετρήθηκαν, τις επιδιώξεις τους και το εκλογικό αποτέλεσμα.

Μονάδες 13

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα παρακάτω κείμενα, να παρουσιάσετε:

- α) τους παράγοντες, οι οποίοι έδωσαν ώθηση στο ελληνικό εργατικό κίνημα, από την ενσωμάτωση της Θεσσαλονίκης στην Ελλάδα έως και την ίδρυση του ΣΕΚΕ (μονάδες 15) και
- β) τις αρχές και το πρόγραμμα του ΣΕΚΕ (μονάδες 10).

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Οί βαλκανικοί πόλεμοι με την επιστράτευση είχαν νεκρώσει πᾶσαν σοσιαλιστικήν ζύμωσιν εἰς τὴν Παλαιὰν Ἑλλάδα. Ἡ ἐπιστράτευσις, ὁ στρατιωτικὸς νόμος καὶ αἱ ἔθνικαὶ νίκαι μετέβαλον τὴν κατάστασιν. Ἀλλὰ συγχρόνως οἱ πόλεμοι ἤνοιξαν νέους καὶ ἀνελπίστους ὀρίζοντας καπιταλιστικῆς ἀναπτύξεως διὰ τὴν μικρὰν ἄλλοτε Ἑλλάδα. Καὶ μαζὶ μετὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας, τῆς ναυτιλίας καὶ τοῦ ἐμπορίου, τῆς μεταφορᾶς καὶ τῆς συγκοινωνίας, ἀναπτύσσεται καὶ ἡ ἐργατικὴ τάξις. Ἡ σοσιαλιστικὴ ἰδέα ἐπανευρίσκει τὴν ἐκδήλωσίν της. Ἡ ἀπήχησις τῆς Φεντερασιὸν ἔχει καὶ αὐτὴ εὐνοϊκὴν ἐπίδρασιν. [...] Τὸ 1918 εἰς 700 καὶ πλέον μεγάλας ἐπιχειρήσεις ἠσχολοῦντο περὶ τοὺς 70.000 ἐργάτας βιομηχανίας. Ἄλλοι 60-70.000 τοῦλάχιστον ἐργάται βιοτεχνίας καὶ ἐμπορίου δέον νὰ προστεθοῦν εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν βιομηχανικῶν ἐργατῶν. Ἡ συντεχνιακὴ μορφή τῆς οἰκονομίας παρεχώρησε τὴν θέσιν της εἰς τὴν καθαρῶς κεφαλαιοκρατικὴν.

Α. Μπεναρόγιας, *Ἡ πρώτη σταδιοδρομία τοῦ ἑλληνικοῦ προλεταριάτου*, ἐπιμ. Α. Ἐλεφάντη, Αθήνα: «Κομμούνα», 1986, σσ. 86, 110.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

[ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΣΕΚΕ]

«Τὸ συνέδριον τοῦ Κόμματος δέχεται: τὴν κατάργησιν τοῦ βασιλικοῦ θεσμοῦ καὶ τὴν ἐκδημοκρατήσιν τῆς νομοθετικῆς, ἐκτελεστικῆς καὶ δικαστικῆς ἐξουσίας, δηλαδὴ τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας ὡς μεταβατικῆς περιόδου διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῆς σοσιαλιστικῆς πολιτείας».

Γ. Κορδάτος, *Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐργατικοῦ Κινήματος*, Αθήνα: Ἐκδόσεις Μπουκουμάνης, 1972, σ. 315.

Τὸ σχέδιον πάνω στὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν ποὺ υἱοθετήθηκε ἀπὸ τὸ Σοσιαλιστικὸ Ἐργατικὸ Κόμμα Ἑλλάδος (ΣΕΚΕ), ἦταν τὸ ἀκόλουθο:

[...]

- Καταγγελία ὅλων τῶν μυστικῶν συνθηκῶν καὶ κατάργησις τῆς μυστικῆς διπλωματίας.
- Ἄμεσος ἀποστράτευσις καὶ γενικὸς ἀφοπλισμὸς καὶ κατεδάφισις ὅλων τῶν φρουρίων καὶ ὀχυρώσεων.
- Ἀποκατάστασις ὅλων τῶν ἔθνων μικρῶν καὶ μεγάλων μετὰ πλήρη δικαιώματα ν' ἀποφασίζουσι περὶ τοῦ συστήματος τῆς διοικήσεώς των.

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

- Κατάρτισις τῶν τωρινῶν συμμαχιῶν καὶ ἄμεσος σχηματισμὸς τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἀνεξαρτησίας ἀπάντων.

Πρὸς πραγματοποιήσιν τῶν ἀνωτέρω ὄρων τὸ Σοσιαλιστικὸν Ἐργατικὸν Κόμμα τῆς Ἑλλάδος κρίνει ἀναγκαίαν καὶ ἐπείγουσαν τὴν σύγκλησιν διεθνοῦς σοσιαλιστικοῦ συνεδρίου οὗ αἱ ἀποφάσεις νὰ εἶναι ὑποχρεωτικαὶ δι' ὅλα τὰ ἐργατικὰ κόμματα.

Γ. Β. Λεονταρίτης, *Τὸ Ἑλληνικὸ Σοσιαλιστικὸ Κίνημα κατὰ τὸν Πρῶτο Παγκόσμιον Πόλεμον*, μετ. Σ. Ἀντίοχος, Ἀθήνα: Ἐξάντας, 1978, σ. 270

ΘΕΜΑ Δ1

Αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα παρακάτω κείμενα, να αναφέρετε τις αντιδράσεις των προσφύγων:

- α) στην υπογραφή της Σύμβασης της Ανταλλαγής (Ιανουάριος 1923) (μονάδες 15) και
- β) στην υπογραφή της Συμφωνίας της Ἄγκυρας (Ιούνιος 1930) (μονάδες 10).

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

[ΤΟ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΟ ΨΗΦΙΣΜΑ (21-1-1923)]

«Οι πρόσφυγες της Μικράς Ασίας, της Ανατολικής Θράκης και του Εύξεινου Πόντου [...] θεωρούν ότι η Ανταλλαγή των ελληνικών πληθυσμών της Τουρκίας που ανέρχονται σε ένα εκατομμύριο διακόσιες χιλιάδες απέναντι σε τριακόσιες χιλιάδες μουσουλμάνους της Ελλάδας [...] πλήττει καίρια την παγκόσμια συνείδηση και την παγκόσμια ηθική· [...] ότι είναι αντίθετη προς τα ιερότερα δικαιώματα του ανθρώπου, της ελευθερίας και της ιδιοκτησίας· ότι το σύστημα της Ανταλλαγής αποτελεί νέα και κεκαλυμμένη μορφή αναγκαστικού εκπατρισμού και αναγκαστικής απαλλοτρίωσης που κανένα κράτος δεν έχει το δικαίωμα να θέσει σε εφαρμογή παρά τη θέληση των πληθυσμών του. Ότι οι ελληνικοί πληθυσμοί της Μικρασίας, αυτόχθονες από πανάρχαιους χρόνους στη γη που κατοικούσαν και πάνω στην οποία τα δικαιώματά τους είναι αναπαλλοτρίωτα και απαραγράπτα δεν μετανάστευσαν με τη θέλησή τους αλλά εκδιώχθηκαν από τις εστίες τους αντιμετωπίζοντας το φάσμα της σφαγής [...]. Οι αλύτρωτοι Έλληνες συναγμένοι εδώ και σε άλλες πόλεις και νησιά της Ελλάδας αποφασίζουν και ψηφίζουν ομόφωνα να αξιώσουν τη δυνατότητα να παλιννοστήσουν στις πατρίδες τους κάτω από ουσιαστικές συνθήκες εγγύησης που θα καταστήσουν αυτήν την παλιννόστηση πραγματοποιήσιμη [...]. Σε αντίθετη περίπτωση καταγγέλλουν την αδικία που τους γίνεται, σαν μία προσβολή δίχως προηγούμενο κατά της ανθρωπότητας και του πολιτισμού».

Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας Γ΄ Γενικού Λυκείου, Θεωρητική Κατεύθυνση, Αθήνα: ΙΤΥΕ, "Διόφαντος", 2013, σσ. 151-152.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΦΩΝΟ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΕΣ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ

Ἡ συζήτηση στὴ Βουλὴ γιὰ τὴν ἐπικύρωση τοῦ οἰκονομικοῦ συμφώνου τῆς 10^{ης} Ἰουνίου γρήγορα θὰ στραφεῖ γύρω ἀπὸ τὴν ἀδικία ποὺ γινόταν σὲ βάρος τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου καὶ τὶς ἀποζημιώσεις ποὺ θὰ ἔπρεπε ἢ ὄχι νὰ τοῦ δοθοῦν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα μετὰ τὸν ἀποσβεστικὸ συμψηφισμὸ τῶν λογαριασμῶν μὲ τὴν Τουρκία.

Ἡ συζήτηση δὲν κρατήθηκε πάντα σὲ ἐπίπεδα ἀξιοπρέπειας [...]. Ἡ ἀτμόσφαιρα παρέμεινε ἠλεκτρισμένη ὄχι μόνον ἐξαιτίας τῆς παρουσίας ἀλλὰ καὶ τῆς ἀσταμάτητης παρέμβασης τῶν προσφύγων βουλευτῶν, οἱ ὁποῖοι ἔχοντας ἀφήσει καὶ οἱ ἴδιοι μεγάλες περιουσίες στὴ Μ. Ἀσία εἶχαν κάθε συμφέρον νὰ ὑποστηρίξουν τὴν ἄποψη ὅτι τὸ ἑλληνικὸ κράτος ἔπρεπε νὰ ὑποκαταστήσει τὸ τουρκικὸ στὶς ὑποχρεώσεις ποὺ δημιούργησε ἢ σύμβαση ἀνταλλαγῆς ὡς πρὸς τὴν ἀνταλλάξιμη περιουσία. [...]

Οἱ πρόσφυγες βουλευτὲς τῆς Ἑνώσης Φιλελευθέρων, ἀνεξάρτητα ἢ κατὰ ὁμάδες, θὰ ὑψώσουν βέβαια φωνὴ διαμαρτυρίας ἐναντίον τῆς θυσίας ποὺ θὰ ὑποστοῦν οἱ συμπατριῶτες τους. Θὰ δοῦν στὶς συμφωνίες αὐτὲς τὴν ἐπισφράγιση τῆς ἐθνικῆς συμφορᾶς.[...]

Μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι γενικὰ ἐπικράτησαν τρεῖς τάσεις: 1) Ἡ ἀδιάλλακτη, ποὺ τὴν ἐκπροσωποῦσαν οἱ ὀργανωτὲς τοῦ προσφυγικοῦ συλλαλητηρίου. Γι' αὐτοὺς τὸ ἑλληνικὸ δημόσιο ἦταν ὑποχρεωμένο νὰ καταβάλλει στοὺς πρόσφυγες ὀλοκληρωτικὴ ἀποζημίωση. 2) Ἡ διαλλακτικὴ τάση, ποὺ ἀναγνώριζε ὅτι τὸ ἑλληνικὸ κράτος δὲν ἦταν ὑποχρεωμένο νὰ ἀποζημιώσει ὀλοκληρωτικὰ τοὺς πρόσφυγες ἀλλὰ ὅτι εἶχε τὴν ἠθικὴ ὑποχρέωση νὰ ἀποπερατώσει τὴν προσφυγικὴ ἀποκατάσταση, πράγμα ποὺ δὲν ἀπείχε πολὺ ἀπὸ τὶς θέσεις καὶ τὶς ὑποσχέσεις τοῦ Βενιζέλου. 3) Ὁ μέσος ὅρος, ποὺ θέλησε νὰ κατοχυρώσει τὴν ἐπιφύλαξη τῶν δικαιωμάτων ποὺ εἶχαν οἱ πρόσφυγες.

Ἰφ. Αναστασιάδου, Ο Βενιζέλος και το Ελληνοτουρκικό Σύμφωνο Φιλίας 1930, στο: *Μελετήματα γύρω ἀπὸ τὸν Βενιζέλο καὶ τὴν ἐποχὴ του*, ἐποπτεία Θ. Βερέμη καὶ Οδ. Δημητρακόπουλου, Ἀθήνα: Φιλιππότης, 1980, σσ. 326-328.

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τοὺς ἐξεταζομένους)

1. Στο ἐξώφυλλο νὰ γράψετε τὸ ἐξεταζόμενο μάθημα. Στο ἐσώφυλλο πάνω-πάνω νὰ συμπληρώσετε τὰ ατομικὰ στοιχεῖα μαθητῆ. Στὴν ἀρχὴ τῶν ἀπαντήσεών σας νὰ γράψετε πάνω-πάνω τὴν ἡμερομηνία καὶ τὸ ἐξεταζόμενο μάθημα. Νὰ μὴ αντιγράψετε τὰ θέματα στὸ τετράδιο καὶ νὰ μὴ γράψετε πουθενά στὶς ἀπαντήσεις σας τὸ ὄνομά σας.
2. Νὰ γράψετε τὸ ὀνοματεπώνυμό σας στὸ πάνω μέρος τῶν φωτοαντιγράφων ἀμέσως μόλις σας παραδοθοῦν. Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθοῦν σε καμμία περίπτωση. Κατὰ τὴν ἀποχώρησή σας νὰ παραδώσετε μαζί με τὸ τετράδιο καὶ τὰ φωτοαντίγραφα.
3. Νὰ ἀπαντήσετε στο τετράδιό σας σε ὅλα τὰ θέματα **μόνο** με μπλε ἢ **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δὲν σβῆγει.
4. Κάθε ἀπάντηση τεκμηριωμένη εἶναι ἀποδεκτὴ.
5. Διάρκεια ἐξέτασης: τρεῖς (3) ὥρες μετὰ τὴ διανομὴ τῶν φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατῆς ἀποχώρησης: 18.15.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ
ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ